

Länsrätten i Stockholms län
Rotel 22
115 76 Stockholm**Yttrande i mål 206-09; Överklagande av Stockholms läns landstings landstingsfullmäktiges beslut den 9 december 2008, § 205**

Stockholms läns landsting har av länsrätten i Stockholms län förelagts att yttra sig med anledning av Anders Johanssons överklagande av Stockholms läns landstings landstingsfullmäktiges rubricerade beslut avseende besluten att flytta beredningsansvaret för trafikplaneringen från Regionplane- och trafiknämnden (RTN) till AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) och att flytta Färdtjänstnämndens ansvarsområde med undantag för myndighetsutövningen till SL.

Med anledning av detta får landstinget anföra följande.

Yrkanden

Anders Johansson yrkar att länsrätten prövar om beredningstvånget enligt, 5 kap. 26 och 27 §§ kommunallagen, är uppfyllt och om besluten tillkommit i laga ordning i enlighet med kommunallagen 10 kap 8 § punkt 1, samt om länsrätten finner att så inte är fallet, upphäver beslutet med omedelbar verkan.

Stockholms läns landstings inställning

Landstinget bestrider yrkandena om att besluten ska upphävas.

Grunden för landstingets inställning

Beslutet har enligt landstinget tillkommit i laga ordning och strider inte mot vad som anges i 10 kap 8 § första stycket punkt 1 i kommunallagen. Beredningstvånget var uppfyllt genom den behandling som ärendena fått i landstingsstyrelsen.

Den av klaganden åberopade bestämmelsen i 5 kap. 27 § kommunallagen berör bara de fall då ärende har beretts enbart av en fullmäktigeberedning och är således inte tillämplig i nu aktuellt ärende.

De överklagade besluten

De överklagade besluten utgör en del i Stockholms läns landstings landstingsfullmäktiges beslut om budget för år 2009 och planåren 2010-2011 (bilaga 1). Motiven till hela budgetbeslutet framgår av den politiska majoritetens förslag till budget (bilaga 2).

Motiven för beslutet att överföra verksamhet från Färdtjänstnämnden till SL beskrivs på följande sätt (s. 73) i den politiska majoritetens förslag till budget.

För att förbättra trafiken för funktionshindrade, effektivisera verksamheten och få bort onödig administration ges Färdtjänstnämnden i uppdrag att tillsammans med SL genomföra en överföring av all verksamhet inom Färdtjänsten, som inte är myndighetsutövning, till SL under första halvåret 2009. Detta kommer även att tillföra SL ytterligare kompetens för att förbättra tillgängligheten för funktionshindrade i SL-trafiken. Sammanslagningen förväntas ge positiva ekonomiska effekter för den sammanslagna organisationen. Regleringen av budgeten görs av fullmäktige i samband med delårsbokslutet.

Motiven för beslutet angående överförande av trafikplanerande verksamhet från Regionplane- och trafiknämnden till SL beskrivs på motsvarande sätt (s. 75).

För att tydliggöra landstingets trafikplanering får Regionplane- och trafiknämnden tillsammans med SL i uppdrag att under första halvåret 2009 överföra den trafikplanerande verksamheten till SL. Därmed ges SL uppdraget att även ansvara för utformningen av landstingets trafikpolitik och den översiktliga trafikplaneringen inom landstinget. Reglering av budgeten görs av fullmäktige i samband med delårsbokslutet.

De överklagade besluten innebar alltså i realiteten att det gavs uppdrag till de berörda nämnderna och till SL att starta en process med målet att genomföra de av fullmäktige fattade besluten. För att detta ska kunna ske krävs en rad ytterligare beslut av landstingsfullmäktige. I motiven anges enbart ett av dessa nödvändiga beslut nämligen den reglering av respektive nämnds och SL:s budget som måste beslutas. Underförstått måste det i landstingsfullmäktige också beslutas om ändringar i reglementena för

respektive nämnd samt om ändringar i ägardirektiven för SL liksom i bolagets bolagsordning.

Beredningen inför fullmäktiges beslut

Av kommunallagens 5 kap. 28 § följer att landstingsstyrelsen ska lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon annan nämnd eller fullmäktigeberedning har gjort det. Detta var också vad som gjordes när det gäller de överklagade besluten. Landstingsstyrelsen beslutade vid sitt sammanträde den 4 november 2009 (bilaga 3) att anta Landstingsrådsberedningens förslag till budget dvs. den politiska majoritetens förslag där de nu överklagade att-satserna ingick.

Nämnderna förfogar inte över rätten att självständigt bestämma över vilka ansvarsområden nämnden ska ha eller sin egen plats i organisationen utan rätten att besluta om detta tillkommer landstingsfullmäktige.

Enligt 3 kap. 4 § kommunallagen ska fullmäktige således bestämma nämndernas verksamhetsområden och inbördes förhållanden om inte något annat är föreskrivet. Innebörden av denna bestämmelse är att landsting har en i princip fullständig frihet att organisera nämnderna och deras verksamhet.

Vidare framgår av 3 kap. 9 § kommunallagen att fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för landstinget, bl.a. (punkt 3) nämndernas organisation och verksamhetsformer. Bestämmelsen avser beslut om, utöver vilka nämnder som ska finnas, även bl.a. vilka uppgifter de ska ha. Det är obligatoriskt för landstingsfullmäktige att utfärda reglementen för nämnderna.

Landstinget menar att beredningstvånget i kommunallagen omfattar materiella ärenden då fråga som berör verksamhet som respektive nämnd ansvarar för, ska göras till föremål för bedömning, prövning eller ställningstagande. De nu överklagade besluten är dock inte av den karaktären. Ärendena rör inte respektive nämnds materiella verksamhet utan utgör en fråga som nämnderna inte självständigt förfogar över, nämligen gränserna för deras formella ansvar och kompetens. De avser i båda fallen organisations- och inte verksamhetsfrågor. Mot denna bakgrund finns det enligt landstinget inte skäl att kräva att även respektive nämnd skulle ha berett de båda ärendena.

Beredningen av konsekvensärenden

Konsekvensen av de överklagade besluten är att det för genomförande krävs ytterligare beslut. Av den ovan refererade motivtexten i budgeten framgår att det till att börja med skulle krävas beslut angående de berörda nämndernas och SL:s respektive budgetar. Därutöver krävs beslut om ändringar i reglementen för nämnderna, samt ägardirektiv och bolagsordning för SL.

Kravet på att fullmäktige ska utfärda reglementen för nämnderna innebär att fullmäktige måste ta upp ärendena på nytt för att de ursprungliga besluten ska kunna genomföras. Det är fullmäktige som ska ta ställning till förslag om ändringar i reglementena för Färdtjänstnämnden och RTN samt till förslag om ändringar i ägardirektiv och bolagsordning för SL. Det ursprungliga överklagade beslutet kan således inte genomföras utan att fortsatt arbete för att genomföra förändringarna.

De överklagade besluten har lett till nödvändig fortsatt utredning och arbete med frågorna såväl inom Färdtjänstnämnden och RTN som inom SL.

SL har den 17 och Färdtjänstnämnden den 24 mars 2009, som ett resultat av den fortsatta utredningen, fattat beslut (bilaga 4 respektive 5) om förslag som fullmäktige har att ta ställning till. Besluten innehåller förslag till ändringar i SL:s specifika ägardirektiv, justering av SL:s bolagsordning, justering av reglementet för Färdtjänstnämnden, uppdrag åt SL att svara för färdtjänstverksamheten exklusive myndighetsutövningen samt justering av Färdtjänstnämndens respektive SL:s budgetar.

SL och RTN har den 17 respektive den 25 mars 2009 fattat beslut (bilagorna 6 och 7) rörande den trafikplanerande verksamheten.

Ärendena bereds nu av landstingsstyrelsens förvaltning för beslut i landstingsstyrelsen.

Under förutsättning att landstingsstyrelsen bifaller förslagen vid sitt möte den 21 april 2009 (bilaga 8) kommer ärendena slutligen att behandlas av landstingsfullmäktige den 12 maj 2009.

Genom detta förfarande har samtliga förändringar som berör nämnderna varit föremål för beredning och beslut i respektive nämnd på det sätt som klaganden ansett nödvändigt.

Sammanfattning

Med hänvisning till vad som anförts ovan bör inte landstingets beslut upphävas som olagligt enligt 10 kap. 8 kommunallagen. Genom det överklagade beslutet och de ovan redovisade efterkommande besluten har kommunallagens krav syftande till att fullmäktige ska ha ett fullgott beslutsunderlag avseende en organisationsförändring uppfyllts. Klagandens talan bör därför avslås.

Bilagor:

1. Landstingsfullmäktiges beslut 2008-12-09
2. Budgetförslag
3. Landstingsstyrelsens beslut 2008-11-04
4. SL:s beslut 2009-03-17 ang. färdtjänst
5. Färdtjänstnämndens beslut 2009-03-24
6. SL:s beslut 2009-03-17 ang. trafikplanering
7. Regionplane- och trafiknämndens beslut 2009-03-25
8. Landstingsstyrelsens beslut 2009-04-21